

Informacje dla Gminnych Komisji uruchamianych przez Przewodniczącego Komisji Wojewody Zachodniopomorskiego do szacowania szkód powstałych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Gminna Komisja działa w oparciu o zasady określone w wytycznych dla Komisji powołanych przez Wojewodę dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Wytyczne dla Komisji (..) dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce Co robimy -> Informacje branżowe -> Niekorzystne zjawiska atmosferyczne

(<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/niekorzystne-zjawiska-atmosferyczne2>).

Producent rolny, który doznał w swoim gospodarstwie rolnym w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego szkód, składa w urzędzie miasta lub gminy (właściwym ze względu na miejsce wystąpienia tych strat) wniosek o uruchomienie Gminnej Komisji w celu wyceny powstałych szkód.

Zgłoszeniu podlegają szkody powstałe w wyniku:

1) **powodzi** – oznaczającej szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
- b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich.

Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych;

2) **huraganu** – oznaczającego szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

3) **pioruna** – oznaczającego szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierdzonego dokumentem z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;

4) **suszy** – oznaczającej szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb; a zatem szkody powstałe w wyniku suszy można szacować wyłącznie wówczas gdy na danym terenie zgodnie z KBW wystąpiła susza, w przypadku gdy dla danej rośliny, w tym łąk i pastwisk nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;

Od 2020 r. zgłaszanie przez producentów rolnych wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę dokonuje się poprzez aplikację publiczną.

W roku 2023 r. i 2024 r. istnieje możliwość oszacowania szkód spowodowanych wystąpieniem suszy w uprawach rolnych przez Komisję powołaną przez Wojewodę, po uprzednim złożeniu wniosku o oszacowanie powstałych strat, w terminie umożliwiającym ich lustrację, jednak nie później niż do dnia 15 września roku wystąpienia szkody.

Deklaracja przez producenta rolnego zgłoszenia o oszacowanie przez Komisję powołaną przez Wojewodę strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę nie zastępuje złożenia przez tego producenta rolnego wniosku za pośrednictwem publicznej aplikacji.

Po podpisaniu wypełnionego w aplikacji wniosku następuje automatyczne jego przeliczenie, do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się odpowiednio dane w tym zakresie Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytutu Badawczego.

W przypadku gdy procentowa wysokość szkód ustalona zgodnie z ust. 13 różni się od procentowej wysokości szkód oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się:

- 1) wyższą wysokość szkód spowodowanych wystąpieniem suszy, jeżeli różnica wynosi więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód;
- 2) niższą wysokość szkód powiększoną o 30%, jeżeli różnica wynosi więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód;
- 3) wysokość szkód ustaloną na podstawie danych Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytutu Badawczego, jeżeli zgodnie z ustaleniami tego instytutu wysokość szkód wynosi 0%.

W przypadku, gdy szkody spowodowane przez suszę są:

- wyższe niż 30% średniej rocznej produkcji w gospodarstwie rolnym generowany jest protokół z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym spowodowanych suszą,
- zostaną wyliczone na poziomie 30% i mniej generowana jest kalkulacja z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym spowodowanych suszą.

Po zalogowaniu się do ww. aplikacji profilem zaufanym, w zakładce „Status sprawy” producent rolny ma dostęp do:

- protokołu / kalkulacji,
- zestawienia upraw (dokumentu, w którym wyszczególnione są wszystkie zgłoszone uprawy wraz z uznaną wysokością straty).

Aplikacja oraz wszelkie materiały w tym zakresie, w tym instrukcja wypełniania wniosku, dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce Co robimy -> Informacje branżowe -> Niekorzystne zjawiska atmosferyczne (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/niekorzystne-zjawiska-atmosferyczne2>).

W przypadku szacowania szkód powstałych w wyniku suszy w środkach trwałych, tj. przede wszystkim drzewach i krzewach owocowych, lustracja dokonywana jest przez Komisję powołaną przez Wojewodę.

5) **ujemnych skutków przezimowania** – oznaczających szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 01 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

6) **przymrozków wiosennych** – oznaczających szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

7) **deszczu nawalnego** - oznaczającego szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;

8) **obsunięcia się ziemi** - oznaczającego szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:

a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zaważenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie;

b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;

9) **gradu** - oznaczającego szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;

10) **lawiny** – oznaczającej szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórskich mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

- Producent rolny winien złożyć wniosek niezwłocznie po zauważeniu powstałych strat, tak aby uruchomiona Gminna Komisja miała możliwość rzetelnego i obiektywnego ich oszacowania.
- Do wniosku dołączyć należy kserokopię aktualnego wniosku obszarowego, a jeżeli były wprowadzone zmiany we wniosku to wniosek obszarowy po zmianach (*wydruk wniosku o dopłaty stanowi integralną część wniosku rolnika do gminy o oszacowanie szkód*).
- Wniosek o oszacowanie szkód winien zawierać podpisaną przez składającego wniosek zgodę na przetwarzanie podanych danych osobowych, które są niezbędne do przeprowadzenia oszacowania szkód.
- producent rolny składając wniosek o oszacowanie szkód zobowiązany jest do określenia na piśmie czy wnioskował albo będzie wnioskował w roku bieżącym

o oszacowanie szkód w uprawach rolnych spowodowanych wystąpieniem suszy (punkt nr 2 we wniosku o oszacowanie szkód (..)).

- W przypadku, gdy rolnik posiada grunty w dwóch lub więcej gminach, składa wnioski o oszacowanie szkód we wszystkich gminach właściwych ze względu na miejsce wystąpienia szkód.
- W przypadku, gdy rolnik posiada grunty w dwóch lub więcej województwach, składa wnioski o oszacowanie szkód we wszystkich gminach w województwie i poza województwem, w których wystąpiły szkody w uprawach.
- Wzór wniosku dostępny jest na stronie internetowej ZUW/ZODR/ZIR.

Uwaga:

wzór wniosku umieszczony na stronie internetowej ZUW/ZODR/ZIR obowiązuje tylko w województwie zachodniopomorskim.

W przypadku, jeżeli rolnik składa wniosek w innych województwach, składa je na wzorach tam obowiązujących.

I. Zadania gminy

1) Przedstawiciel urzędu gminy sprawdza kompletność złożonego wniosku rolnika o oszacowanie szkód, tj. wniosku i załącznika w postaci wydruku o płatności bezpośrednio.

2) Na podstawie wniosków rolników, wójt/burmistrz/prezydent miasta przekazuje do Wojewody Zachodniopomorskiego wniosek o uruchomienie Gminnej Komisji ds. szacowania szkód (z uwagi na jak najszybsze rozpoczęcie prac preferowana forma złożenia wniosku to e-PUAP bądź e-mail: ir@szczecin.uw.gov.pl).

Wniosek o uruchomienie komisji składa się tylko raz w roku oddzielnie dla wystąpienia każdego rodzaju niekorzystnego zjawiska.

3) Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku gminy przez Wojewodę, Przewodniczący Komisji Wojewody ustala skład Gminnej Komisji spośród osób wskazanych w zał. nr 1 i nr 2 do zarządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 186/2023 z dnia 18 lipca 2023 r.

4) Przekazanie oryginałów złożonych wniosków wraz z załącznikami Przewodniczącemu Gminnej Komisji.

II. Zadania Gminnej Komisji ds. szacowania strat w rolnictwie spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi

1) przeprowadzenie lustracji na miejscu oraz dokonanie oszacowania zakresu i wysokości wszystkich szkód spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, powstałych w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, tj. w uprawach, zwierzętach gospodarskich, rybach i środkach trwałych.

Ocena procentowa wysokości szkód spoczywa na osobach przygotowanych merytorycznie, głównie przedstawicieli Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego oraz Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Ustalenia wysokości szkody - poprzez lustrację na miejscu – Gminna Komisja dokonuje:

- ciągu 2 miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, tj.:
 - a) od wschodów do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji, albo
 - b) nie później niż w terminie do 3 miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny - w przypadku szkód w środku trwałym, albo
 - c) nie później niż w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szacowania szkód spowodowanych przez powódź w budynkach;
- dwukrotnie, szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych (dotyczy wyłącznie drzew owocowych jako środka trwałego natomiast nie dotyczy szkód w owocach tj. plonie):
 - a) po raz pierwszy - w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
 - b) po raz drugi - nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.W pierwszym etapie szacowania szkód w drzewach owocowych sporządza się protokół w formie notatki zawierający dane niezbędne przy powtórnym szacowaniu szkód. Komisja dokonując szacowania po raz drugi sporządza protokół z oszacowania szkód.

2) sporządzenie przez Przewodniczącego Gminnej Komisji, przy udziale przedstawiciela Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, protokołów z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, zgodnie z wzorami protokołów dostępnymi na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach – jeden egzemplarz dla producenta rolnego, drugi dla wojewody, w terminie 30 dni od oszacowania szkód (a w przypadku protokołów zbiorczych w terminie 45 dni). Do protokołu może być dołączona dokumentacja fotograficzna potwierdzająca zakres szkód.

Komisja wylicza straty w odniesieniu do produkcji z całego gospodarstwa, a więc w produkcji roślinnej i zwierzęcej, niezależnie od tego czy szkody wystąpiły wyłącznie w uprawach, czy wyłącznie w produkcji zwierzęcej.

3) W celu zapewnienia obiektywizmu i bezstronności członkowie komisji nie mogą brać udziału w szacowaniu szkód w gospodarstwie własnym, małżonka lub rodzeństwa oraz innych osób, z którymi pozostają w takich relacjach, że mogłoby to wywoływać wątpliwości co do ich bezstronności.

Zaleca się, aby lustracja w gospodarstwie rolnym była przeprowadzana w uzgodnieniu i obecności producenta rolnego lub osoby przez niego upoważnionej.

4) w przypadku gdy producent rolny odmawia podpisania wniosku, protokół powinien zostać podpisany przez członków komisji, natomiast w polu uwagi powinno zostać odnotowane, że producent rolny odmówił podpisania protokołu.

III. Zadania Komisji Wojewody Zachodniopomorskiego:

1) koordynowanie prac Gminnych Komisji,

- 2) bieżące informowanie i przekazywanie wszelkich ustaleń we współpracy z urzędem ministra właściwego ds. rolnictwa,
- 3) rozstrzygnięcie ewentualnych kwestii problemowych.

IV. Zadania Wojewody Zachodniopomorskiego:

1. Poinformowanie Przewodniczącego Komisji Wojewody o otrzymaniu z gmin wniosków o uruchomienie Gminnej Komisji w związku z wystąpieniem na terenie danej gminy niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.
3. Zaewidencjonowanie otrzymanych protokołów oraz – w przypadku, gdy poziom szkód był wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej oraz jeżeli straty zostały oszacowane przez komisję w środkach trwałych wyniosły powyżej 3 350 zł - potwierdzenia wystąpienia tych szkód przez Wojewodę poprzez sporządzenie odpowiedniej adnotacji na protokole.
4. Przekazanie do gmin zaewidencjonowanych i potwierdzonych (o ile tego wymagały) protokołów celem wydania ich poszkodowanym rolnikom.
5. W sprawach merytorycznych związanych z szacowaniem szkód należy kontaktować się z Oddziałem Rolnictwa i Środowiska Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Rozwoju Regionalnego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie:
 - Pani Urszula Gajewska – Kierownik Oddziału, tel. 91 43 03 661,
 - Pani Dorota Szwec – główny specjalista, tel. 91 43 03 707.